

Załącznik V – do rozporządzenia 2019/2072/WE**(wymagania dla regulowanych agrofagów niekwarantannowych (RAN) dla materiałów roślinnych - zasady realizacji w Polsce)****Część D, H, I, J**

Środki mające na celu zapobieganie występowaniu RAN na: leśnym materiale rozmnożeniowym, innym niż nasiona; na materiale siewnym (nasionach) *Solanum tuberosum*; na roślinach przeznaczonych do sadzenia gatunku *Humulus lupulus*, innych niż nasiona oraz na materiale rozmnożeniowym i nasadzeniowym warzyw, innym niż nasiona

Uwagi ogólne:

1. Wskazany zakres oceny zdrowotności materiałów roślinnych dotyczy ocen zdrowotności dokonywanych obowiązkowo u wszystkich podmiotów zarejestrowanych, na potrzeby wydania paszportu roślin/oznakowania roślin, umożliwiających ich przemieszczanie/obrot, przy czym :
 - u podmiotów nieupoważnionych do wydawania paszportów - całą ocenę zdrowotności (a więc wszystkie działania kontrolne wskazane w tabelach poniżej - lustracje, próbobranie, badania laboratoryjne) na potrzeby paszportu - **wykonuje WIORiN**; podmiot zaś wykonuje inne działania/zabiegi/środki uwzględnione w przepisach (np. usuwanie i niszczenie roślin, izolacja roślin, zabiegi zwalczające),
 - podmioty upoważnione do wydawania paszportów roślin - same wykonują większość wskazanych w tabeli działań, jednak część działań kontrolnych (określona w przepisach jako „urzędowe” i wskazana w tabeli) **pozostaje w gestii organu**,
 - każdy zarejestrowany podmiot ma obowiązek przeprowadzania stałej oceny zdrowotności swoich materiałów, co najmniej wizualnej oraz realizowania innych wymagań/środków/zabiegów określonych w przepisach prawa (np. usuwanie roślin z objawami, izolacja roślin, zabiegi zwalczające, zapewnienie statusu miejsca produkcji wolnego od agrofaga - zgłoszenie do organu i zabiegi utrzymujące status).
2. Niezależnie od zasad wskazanych w tabeli, przy wydawaniu paszportów roślin/przemieszczaniu roślin należy uwzględnić kontrole pod kątem agrofagów kwarantannowych dla danej rośliny, zasady postępowania określone w odrębnych przepisach szczegółowych UE dla poszczególnych agrofagów i roślin, a także przepisach w obszarze nasiennictwa. Ocena zdrowotności powinna być wykonywana w terminach pozwalających na wykrycie agrofaga, również zawsze z uwzględnieniem zasad wskazanych w wymaganiach (np. terminy, częstotliwość, lustracje wizualne lub badania laboratoryjne, występowanie wektorów, sąsiedztwo roślin/miejsc produkcji, proggi porażenia). Próby przeznaczone do badań laboratoryjnych powinny pozwalać na wykrycie agrofaga – tj. odpowiednio uwzględniać rośliny z objawami porażenia, okazy szkodników czy spełniać wymóg próby reprezentatywnej w przypadku porażen bezobjawowych. Przekroczenie wskazanych w przepisach progów porażenia (np. max. 1 % czy 2% poziom roślin z objawami porażenia) wyklucza obrót/przemieszczanie roślin odpowiednio z takich miejsc/części miejsc/partii roślin.
3. Kontrole prowadzone przez organ lub upoważnione podmioty oraz działania podejmowane przez podmioty powinny zapewnić spełnienie wymogów dotyczących wskazanych RAN i roślin przeznaczonych do sadzenia, zgodnie z opisem w poniższej tabeli, oraz zapewnić, że te rośliny przeznaczone do obrotu/przemieszczania są praktycznie wolne od agrofagów wymienionych w tabeli, a rośliny wykazujące, na etapie uprawy, widoczne oznaki lub objawy występowania agrofagów RAN, zostały poddane odpowiednim zabiegom natychmiast po pojawieniu się tych oznak lub objawów lub zostały usunięte. W przypadku niektórych roślin (np. *Malus* sp., *Prunus* sp., *Pinus* sp.), zakres kontroli pod kątem agrofagów RAN będzie zależał od przeznaczenia tych roślin (np. do celów ozdobnych, czy do nasadzeń leśnych, lub do produkcji sadowniczej). W przypadku, gdy przeznaczenie roślin jest wiadome i ich uprawa wydzielona - w trakcie kontroli uwzględnia się tylko agrofagi właściwe dla przeznaczenia tych roślin, w innych przypadkach należy uwzględnić wszystkie agrofagi RAN dla danej rośliny w celu zapewnienia wszelkiego możliwego przeznaczenia tych roślin.
4. We wszystkich przypadkach za spełnienie szczególnych wymagań zdrowotnościowych i stan zdrowotności roślin odpowiada podmiot - który powinien wcześniej zgłosić do WIORiN konieczność wykonania u niego (lub sąsiedztwie) działań kontrolnych przypisanych organowi w przepisach prawa (tak w przypadku podmiotów upoważnionych, jak i nieupoważnionych do wydawania paszportów roślin). W przeciwnym razie, rośliny nie mogą być wprowadzone do obrotu/przemieszczane, a paszport roślin nie może być wydany/dołączony do roślin. Odpłatność za działania WIORiN – wg przepisów.

5. Każdy zarejestrowany podmiot prowadzi (przez okres 3 lat) zapisy z dokonanych ocen zdrowotności roślin (lustracje wizualne, pobranie i badanie prób – ze wskazaniem m.in. daty działań, rodz. kontrolowanego materiału, miejsca kontroli –np. szklarnia nr, rząd/kwaterna nr, pole oraz wyniki) oraz przechowuje wyniki badań laboratoryjnych, protokoły kontroli organu i inną dokumentację potwierdzającą określone wymaganie. Zapisy te powinny obejmować także inne działania/zabiegi/środki wymagane w przepisach (np. usuwanie roślin, zabiegi) oraz poziom porażenia roślin agrofagiem (jeśli jest on określony w przepisach i ma wpływ na rodzaj działań kontrolnych). Zasady rejestrowania ocen zdrowotności i dokumentowania działań/zabiegów/środków powinny być ustalone z WIORiN, w tym także w zakresie czynności/działania wykonywanych przez organ.
6. Należy mieć na uwadze, że jakkolwiek badania laboratoryjne roślin w części wymagań nie są obowiązkowe, to jednak lustracja wizualna może nie być wystarczająca dla wykrycia agrofaga (np. często objawy porażenia roślin nie są specyficzne, albo objawy nie są widoczne - porażenia bezobjawowe, albo niewielka liczebność szkodnika trudna do wykrycia) – dlatego też, w takich przypadkach pomocne będzie badanie laboratoryjne prób roślin, a czasem może okazać się ono niezbędne dla właściwej oceny zagrożenia i potwierdzenia agrofaga przy obserwowaniu objawów porażenia.
7. Należy zwrócić uwagę, że oceny i badania laboratoryjne wykonane przez podmiot na potrzeby paszportu roślin, mogą nie być wystarczające w przypadku eksportu roślin do państw trzecich i wtedy konieczne będzie ponowne urzędowe pobranie próby i badanie laboratoryjne, wykonane przez WIORiN – przepisy międzynarodowe eksportowe i standardy ISPM wymagają działań wyłącznie urzędowych. Najlepiej więc, aby kontrole roślin, próbobranie i badania laboratoryjne były wykonane przez WIORiN, zgodnie z obowiązującymi w WIORiN instrukcjami, uwzględniającymi także odpowiednio międzynarodowe standardy i metodyki (np. EPPO/ISPM). Zalecane są więc wcześniejsze konsultacje z WIORiN w celu ustalenia wymagań eksportowych i zasad postępowania u podmiotów zainteresowanych eksportem materiału roślinnego do państw trzecich.
8. W przypadkach dopuszczonych w przepisach, przy obserwowaniu objawów wskazujących na występowanie agrofaga możliwe jest przeprowadzenie badań laboratoryjnych w celu weryfikacji zagrożenia – wówczas negatywny wynik takich badań laboratoryjnych (przeprowadzonych na właściwie pobranych próbach i właściwymi metodami badawczymi) oznacza brak porażenia i możliwa do zastosowania jest opcja wskazana w wymaganiach dla braku objawów porażenia.
9. Badania laboratoryjne powinny być wykonywane w laboratoriach zatwierdzonych zgodnie z przepisami w zakresie zdrowia roślin.
10. W przypadku pozyskania (np. od wojewódzkiego inspektora lub innego podmiotu) informacji o podejrzeniu wystąpienia regulowanego agrofaga niekwwarantowanego RAN na roślinach przeznaczonych do sadzenia wskazanych w tabeli, przemieszczanych/będących w obrocie, dalsze przemieszczanie/obrot takimi roślinami powinien być wstrzymany do czasu wyeliminowania zagrożenia i rozstrzygnięcia statusu fitosanitarnego tych roślin, a w przypadku potwierdzenia takiego wystąpienia – przemieszczanie/obrot roślinami jest niemożliwy.
11. Wytyczne/instrukcje w zakresie dokonywania kontroli roślin, pobierania prób czy przeprowadzania badań laboratoryjnych stosowane w WIORiN oraz ulotki z informacjami o agrofagach dostępne są w jednostkach Inspekcji, a znaczna część z nich także na stronie internetowej. Zalecane jest stosowanie uwzględnionych w nich zasad postępowania także przez podmioty, które same dokonują oceny zdrowotności roślin.
12. Kontrole w celu weryfikowania zgodności z przepisami UE w zakresie zdrowia roślin, w tym prawidłowości działania podmiotów lub spełnienia wymagań zdrowotnościowych przez rośliny, są wykonywane zawsze przez WIORiN, niezależnie od systemu kontroli wskazanego w tabeli.

Część D

Środki mające na celu zapobieganie występowaniu RAN na leśnym materiale rozmnożeniowym, innym niż nasiona

RAN lub objawy wywołane przez RAN	Rośliny przeznaczone do sadzenia	Wymogi wg przepisów (poniżej uwzględnione te, które są do realizacji w Polsce)	Realizacja w Polsce – obowiązkowa, <u>w wszystkich podmiotów zarejestrowanych</u> , zasady dokonywania ocen w celu wydania paszportu roślin/oznakowania/przemieszczania/obrotu	Uwagi – dot. zakresu działań <u>u podmiotów upoważnionych do wydania paszportów roślin</u>
<p><i>Cryphonectria parasitica</i> (grzyb)</p>	<p><i>Castanea sativa</i></p>	<p>a) (...), lub</p> <p>b) w miejscu lub w punkcie produkcji <u>w ostatnim pełnym sezonie wegetacyjnym</u> nie zaobserwowano żadnych objawów występowania <i>Cryphonectria parasitica</i>; lub</p> <p>c) leśny materiał rozmnożeniowy w miejscu lub w punkcie produkcji wykazujący objawy <i>Cryphonectria parasitica</i> został usunięty, a pozostały materiał był poddawany <u>cotygodniowym inspekcjom</u> i w punkcie produkcji lub w miejscu produkcji nie zaobserwowano żadnych objawów tego agrofaga przez <u>co najmniej trzy tygodnie</u> przed przemieszczeniem materiału,</p> <p>kontroli powyższych warunków dokonuje się w trakcie inspekcji wzrokowych, przeprowadzanych min. raz w roku, w najbardziej odpowiednim okresie umożliwiającym wykrycie tego agrofaga, przy uwzględnieniu warunków klimatycznych i warunków uprawy roślin oraz biologii agrofagów</p>	<p>do spełnienia w Polsce – wymaganie w pkt. b lub pkt. c, tj.:</p> <p>możliwe odniesienie obu wymogów do roślin w całym miejscu produkcji lub odrębnych jego części,</p> <p>b) opcja ta dotyczy przypadków, gdy w czasie kontroli wizualnej miejsca produkcji/części miejsca produkcji <u>nie wykryto roślin z objawami</u>,</p> <p>lub</p> <p>c) dotyczy przypadków <u>wykrycia roślin z objawami porażenia</u>,</p> <p>konieczne usuwanie takich roślin oraz cotygodniowe inspekcje wizualne pozostałych roślin, ponadto przez min. 3 tygodnie przed przemieszczaniem - brak objawów porażenia na roślinach,</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także usuwanie i niszczenie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>obrot roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeżeli nie obserwowano objawów porażenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w trakcie całego sezonu wegetacji albo - co najmniej 3 tygodnie przed przemieszczaniem roślin - w trakcie cotygodniowych inspekcji wizualnych prowadzonych po usunięciu roślin z objawami

<p><i>Dothistroma pini</i>, <i>Dothistroma septosporum</i>, <i>Lecanosticta acicola</i></p>	<p><i>Pinus</i></p>	<p>a) (...); lub b) w punkcie produkcji i w jego bezpośrednim sąsiedztwie <u>w ostatnim pełnym sezonie wegetacyjnym</u> nie zaobserwowano żadnych objawów plamistości igieł wywołanej przez <i>Dothistroma pini</i> Hulbary, <i>Dothistroma septosporum</i> (Dorogin) Morelet lub <i>Lecanosticta acicola</i> (von Thümen) Sydow; lub c) przeprowadzono odpowiednie zabiegi przeciw plamistości igieł wywoływanej przez <i>Dothistroma pini</i> Hulbary, <i>Dothistroma septosporum</i> (Dorogin) Morelet lub <i>Lecanosticta acicola</i> (von Thümen) Sydow, a <u>przed przemieszczeniem</u> rośliny zostały poddane inspekcji i uznane za wolne od objawów plamistości igieł; kontroli spełnienia powyższych warunków dokonuje się w trakcie inspekcji wzrokowych, przeprowadzanych min. raz w roku, w najbardziej odpowiednim okresie umożliwiającym wykrycie agrofagów, przy uwzględnieniu warunków klimatycznych i warunków uprawy roślin oraz biologii odnośnych agrofagów</p>	<p>do spełnienia w Polsce – wymaganie w pkt. b lub pkt. c, tj.:</p> <p>b) możliwe odniesienie wymogu do roślin w całym miejscu produkcji lub odrębnych jego częściach, opcja ta dotyczy przypadków, gdy w czasie kontroli wizualnej roślin w miejscu produkcji/jego części i w ich bezpośrednim sąsiedztwie <u>nie wykryto roślin z objawami plamistości igieł</u>,</p> <p>lub</p> <p>c) możliwe odniesienie wymogu dla roślin w całym miejscu produkcji, w którym prowadzono systematyczne zabiegi przeciwko chorobom plamistości igieł i <u>nie obserwowano objawów</u> na roślinach w czasie inspekcji przed ich przemieszczaniem</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także usuwanie, niszczenie roślin i zabiegi - w gestii podmiotu,</p> <p>obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeżeli nie obserwowano objawów porażenia roślin w trakcie całego sezonu wegetacji</p> <p>albo przeprowadzono zabiegi przeciw plamistości igieł, a na roślinach przed przemieszczaniem nie stwierdzono objawów porażenia</p>
---	---------------------	---	--	--

Część H

Środki mające na celu zapobieganie występowaniu RAN na roślinach materiale **rozmnożeniowym i nasadzeniowym warzyw, innym niż nasiona**

Bakterie

RAN lub objawy wywołane przez RAN	Rośliny przeznaczone do sadzenia	Wymogi (poniżej uwzględnione te, które są do realizacji w Polsce)	Realizacja w Polsce – obowiązkowa, <u>w wszystkich podmiotów zarejestrowanych,</u> zasady dokonywania ocen w celu wydania paszportu roślin/oznakowania/przemieszczania/obrotu	Uwagi – dot. zakresu działań <u>u podmiotów upoważnionych</u> do wydania paszportów roślin
<p><i>Clavibacter michiganensis ssp. michiganensis</i> (Cmm)</p> <p>oraz</p> <p><i>Xanthomonas euvesicatoria,</i></p> <p><i>Xanthomonas gardneri,</i></p> <p><i>Xanthomonas perforans,</i></p> <p><i>Xanthomonas vesicatoria</i></p>	<p><i>Solanum lycopersicum</i></p> <p>oraz</p> <p><i>Capsicum annuum,</i></p> <p><i>Solanum lycopersicum</i></p>	<p>wymagania w przepisach prawa wskazano odrębnie dla agrofagów, ale brzmienie wymogów jest identyczne, tj.:</p> <p>a) siewki wyhodowano z <u>nasion spełniających wymogi</u> określone w części E w odniesieniu do materiału siewnego warzyw;</p> <p>oraz</p> <p>b) młode rośliny były utrzymywane w odpowiednich <u>warunkach higienicznych</u>, aby zapobiec zakażeniu,</p>	<p>dot. produkcji rozsady, roślin rozmnażanych przez szczepienie; odpowiednio dla:</p> <p>- pomidora – pod kątem Cmm, wymienionych gat. <i>Xanthomonas</i>,</p> <p>- papryki – pod kątem wymienionych gat. <i>Xanthomonas</i>,</p> <p>produkcja materiałów rozmnożeniowych /nasadzeniowych papryki i pomidora możliwa wyłącznie z nasion spełniających wymogi wskazane dla materiału siewnego - co w praktyce oznacza, że nasiona użyte do założenia uprawy posiadały paszport roślin potwierdzający te wymogi albo (jeśli produkcja w tym samym miejscu produkcji) w trakcie produkcji tych nasion przeprowadzono odpowiednio kontrole wizualne lub <u>urzędowe</u> badania laboratoryjne i nasiona poddano odpowiednim zabiegom - jak określono w przepisach wg pkt. a,</p> <p>oraz</p>	<p>generalnie – wystarczające mogą być lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne w przypadku wątpliwości w określeniu agrofaga, gdy obserwowane są objawy porażenia - w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne – w gestii podmiotu, pobranie prób i badanie laboratoryjne – wykonuje WIORiN,</p> <p>obrót roślinami (rozsadą/sadzonkami)/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli nie obserwowano na nich żadnych objawów porażenia lub w urzędowym badaniu roślin z objawami nie wykryto bakterii, a także spełniono warunki dot. pochodzenia (wymagań) nasion i warunki higieniczne,</p>

			przy uprawie materiału rozmnożeniowego/nasadzeniowego pomidora i papryki zachowano warunki higieny zapobiegające porażeniu i nie obserwowano objawów porażenia	wymagania odnośnie nasion i warunków higieny – poświadczone w dokumentacji podmiotu (np. wyniki badań, paszporty roślin, czy zabiegi higieny – faktury zakupu środków dezynfekcyjnych, zeszyt zabiegów, rodzaj zabiegów, itp.),
Grzyby i organizmy grzybopodobne				
<p><i>Fusarium (anamorfa)</i>, inny niż <i>Fusarium oxysporum f. sp. albedinis</i> i <i>Fusarium circinatum</i>,</p> <p><i>Helicobasidium brebissonii</i>,</p>	<p><i>Asparagus officinalis</i></p>	<p>wymagania w przepisach prawa wskazano odrębnie dla agrofagów, ale brzmienie wymogów jest identyczne, tj.:</p> <p>a)</p> <p>(i) uprawa została poddana inspekcji wzrokowej <u>w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga w sezonie wegetacyjnym, <u>wyrwano reprezentatywną próbkę roślin</u> i nie zaobserwowano żadnych objawów występowania <i>Fusarium/ Helicobasidium brebissonii</i> lub</p> <p>(ii) uprawa została poddana inspekcji wzrokowej <u>co najmniej dwukrotnie w odpowiednich momentach</u> umożliwiających wykrycie agrofaga w sezonie wegetacyjnym, rośliny wykazujące objawy zakażenia <i>Fusarium/ Helicobasidium brebissonii</i> zostały natychmiast usunięte, a w czasie ostatniej inspekcji rosnącej uprawy nie zaobserwowano żadnych objawów;</p>	<p>do spełnienia w Polsce – wymaganie w pkt. a i pkt. b, tj.:</p> <p>a) odniesienie wymogu do roślin w danej uprawie, wymagana wizualna lustracja roślin wg jednej z opcji:</p> <p>(i) min. 1 raz wraz z oceną wyrwanych roślin, i brak objawów występowania agrofagów, lub</p> <p>(ii) w przypadku obserwowania porażenia – min. 2-krotna lustracja wizualna roślin wraz z usuwaniem roślin z objawami porażenia, wymagany brak objawów porażenia w trakcie ostatniej kontroli roślin,</p> <p>oraz</p> <p>b) konieczna lustracja wzrokowa karp roślin przed przemieszczaniem i brak objawów porażenia</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga; w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także usuwanie i niszczenie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli nie obserwowano żadnych objawów porażenia albo w przypadku zaobserwowania takich objawów w uprawie – zwiększono częstotliwość kontroli i usuwano rośliny z objawami, oraz w trakcie ostatniej kontroli i przed przemieszczeniem rośliny były bez oznak porażenia</p>

		<p>oraz</p> <p>b)</p> <p>karpy zostały poddane kontroli wzrokowej <u>przed przemieszczeniem</u> i nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia <i>Fusarium/Helicobasidium brebissonii</i></p>		
<p><i>Stromatinia cepivora</i></p>	<p><i>Allium cepa,</i> <i>Allium fistulosum,</i> <i>Allium porrum</i></p>	<p>a) rośliny są przeszczepami wyhodowanymi w pojemnikach, uprawianymi na podłożu wolnym od <i>Stromatinia cepivora</i>;</p> <p>lub</p> <p>b)</p> <p>(i) — uprawa została poddana inspekcji wzrokowej <u>w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga w sezonie wegetacyjnym i nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia <i>Stromatinia cepivora</i> ;</p> <p>lub</p> <p>— uprawa została poddana inspekcji wzrokowej <u>w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga w sezonie wegetacyjnym, rośliny wykazujące objawy zakażenia <i>Stromatinia cepivora</i> zostały natychmiast usunięte, a w czasie <u>dodatkowej ostatniej inspekcji</u> rosnącej uprawy nie zaobserwowano żadnych objawów;</p> <p>oraz</p>	<p>do spełnienia w Polsce – wymaganie w pkt. a lub pkt. b, tj.:</p> <p>a)</p> <p>wymagana uprawa roślin w podłożu przebadanym i wolnym od agrofaga,</p> <p>lub</p> <p>b)</p> <p>odniesienie wymogu do roślin w danej uprawie (bez wymagań co do podłoża), wymagana wizualna lustracja roślin wg następujących opcji:</p> <p>(i) lustracja roślin i brak objawów występowania agrofaga, lub w przypadku obserwowania porażenia w trakcie lustracji – konieczne usuwanie roślin z objawami porażenia, wymagana dodatkowa ostateczna kontrola roślin rosnących i brak objawów porażenia w trakcie,</p> <p>oraz</p> <p>ii) konieczna lustracja wzrokowa roślin przed przemieszczaniem i brak objawów porażenia</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin,</p> <p>a badania laboratoryjne:</p> <p>- w przypadku opcji w pkt. a badanie podłoża, oraz wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga; w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także usuwanie i niszczenie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli w badanym podłożu nie wykryto agrofaga, oraz nie obserwowano żadnych objawów porażenia albo w przypadku zaobserwowania takich objawów w uprawie – zwiększono częstotliwość kontroli i usuwano rośliny z objawami, oraz w trakcie ostatniej kontroli i przed przemieszczeniem rośliny były bez oznak porażenia</p>

		(ii) rośliny zostały poddane kontroli wzrokowej <u>przed przemieszczeniem</u> i nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia <i>Stromatinia cepivora</i>		
<i>Stromatinia cepivora</i>	<i>Allium sativum</i>	<p>a)</p> <p>(i) uprawa została poddana inspekcji wzrokowej <u>w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga w sezonie wegetacyjnym i nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia <i>Stromatinia cepivora</i>;</p> <p>lub</p> <p>(ii) uprawa została poddana inspekcji wzrokowej <u>w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga w sezonie wegetacyjnym, rośliny wykazujące objawy zakażenia <i>Stromatinia cepivora</i> zostały natychmiast usunięte, a w czasie dodatkowej ostatniej inspekcji rosnącej uprawy nie zaobserwowano żadnych objawów;</p> <p>oraz</p> <p>b)</p> <p>rośliny lub pęczki roślin zostały poddane kontroli wzrokowej <u>przed przemieszczeniem</u> i nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia <i>Stromatinia cepivora</i></p>	<p>do spełnienia w Polsce – wymaganie w pkt. a i pkt. b, tj.:</p> <p>a) odniesienie wymogu do roślin w danej uprawie, wymagana wizualna lustracja roślin wg jednej z opcji:</p> <p>(i) lustracja roślin i brak objawów występowania agrofaga,</p> <p>lub</p> <p>ii) w przypadku obserwowania porażenia w trakcie lustracji – konieczne usuwanie roślin z objawami porażenia, wymagana dodatkowa ostateczna kontrola roślin rosnących i brak objawów porażenia w trakcie tej kontroli</p> <p>oraz</p> <p>b) konieczna lustracja wzrokowa roślin przed przemieszczaniem i brak objawów porażenia</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga; w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także usuwanie i niszczenie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli nie obserwowano żadnych objawów porażenia</p> <p>albo w przypadku zaobserwowania takich objawów w uprawie – zwiększono częstotliwość kontroli i usuwano rośliny z objawami, oraz w trakcie ostatniej kontroli i przed przemieszczeniem rośliny były bez oznak porażenia</p>

<p><i>Verticillium dahliae</i></p>	<p><i>Cynara cardunculus</i></p>	<p>a) <u>rośliny mateczne</u> pochodzą z materiału badanego na obecność patogena;</p> <p>oraz</p> <p>b) rośliny były uprawiane w punkcie produkcji, którego <u>historia upraw jest znana</u> i nie zawiera odnotowanych przypadków występowania <i>Verticillium dahliae</i>;</p> <p>oraz</p> <p>c) rośliny zostały poddane inspekcji wzrokowej <u>w odpowiednim momencie od rozpoczęcia ostatniego pełnego cyklu wegetacji</u> i zostały uznane za wolne od objawów zakażenia <i>Verticillium dahliae</i></p>	<p>do spełnienia w Polsce – wszystkie wymagania, tj. w praktyce:</p> <p>1) muszą być spełnione wymogi odnośnie <u>roślin matecznych</u>, tzn. obowiązek poddawania ich badaniom laboratoryjnym (opcja pkt. a), (w praktyce spełnienie warunku potwierdza paszport roślin dołączony do materiału rozmnożeniowego),</p> <p>2) przy produkcji innego materiału roślinnego rozmnożeniowego/nasadzeniowego konieczne spełnienie obu opcji pkt. b i pkt. c, tj.: odnośnie udokumentowania historii upraw i braku wykryć agrofaga w miejscu/części miejsca produkcji (także na innych roślinach żywicielskich) oraz wymogu lustracji wizualnych roślin i braku objawów porażenia w danej uprawie tego materiału rozmnożeniowego/nasadzeniowego, w przypadku objawów porażenia - badanie laboratoryjne w celu potwierdzenia/wykluczenia porażenia, negatywny wynik badań pozwala na obrót materiałem roślinnym</p>	<p><i>karczochy uprawia się w Polsce raczej tylko amatorsko, więc i zastosowanie wymagań raczej ograniczone,</i></p> <p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku roślin matecznych oraz w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga; w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także usuwanie i niszczenie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>obróć roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli nie obserwowano żadnych objawów porażenia albo badanie laboratoryjne roślin z objawami nie potwierdziło występowania agrofaga, ponadto dla roślin matecznych spełniony wymóg negatywnego wyniku obowiązkowych badań laboratoryjnych</p>
<p>Nicenie</p>				

<p><i>Ditylenchus dipsaci</i></p>	<p><i>Allium cepa,</i> <i>Allium sativum</i></p>	<p><u>W przypadku roślin innych niż rośliny przeznaczone do produkcji upraw komercyjnych:</u></p> <p>a) od początku ostatniego pełnego cyklu wegetacji inspekcję wzrokową <u>upraw przeprowadzono co najmniej raz w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga i nie zaobserwowano żadnych objawów występowania <i>Ditylenchus dipsaci</i>;</p> <p>lub</p> <p>b) (i) <u>od początku ostatniego pełnego cyklu wegetacji inspekcję wzrokową upraw przeprowadzono co najmniej raz w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga i nie więcej niż 2 % roślin wykazywało objawy porażenia przez <i>Ditylenchus dipsaci</i>,</p> <p>oraz</p> <p>(ii) rośliny uznane za zakażone tym agrofagiem zostały natychmiast <u>usunięte</u></p> <p>oraz</p> <p>(iii) rośliny zostały uznane za wolne od tego agrofaga na podstawie <u>badania laboratoryjnych przeprowadzonych na reprezentatywnej próbce</u>;</p> <p>lub</p> <p>c) rośliny zostały poddane odpowiedniemu <u>zabiegowi fizycznemu lub chemicznemu przeciw <i>Ditylenchus</i></u></p>	<p>wymagania dotyczą roślin (materiałów rozmnożeniowych wegetatywnych - cebule, wysadki) przeznaczonych zarówno do upraw amatorskich, jak i komercyjnych;</p> <p>odnoszą się do poszczególnych upraw/partii roślin,</p> <p>do spełnienia w Polsce jeden z wymogów wskazanych w pkt. a, lub w pkt. b lub w pkt. c, dla obu rodzajów upraw, tj.:</p> <p>a) wymagana min. 1-krotna lustracja wizualna upraw roślin i brak objawów występowania agrofaga,</p> <p>lub</p> <p>b) wymaganie obowiązuje w przyp. obserwowania objawów porażenia na roślinach i obejmuje:</p> <p>– min. 1 krotną lustrację wizualną upraw roślin, oraz konieczność usuwania roślin z objawami i obowiązek przeprowadzenia badań laboratoryjnych pozostałych roślin (jego wynik negatywny umożliwia obrót roślinami),</p> <p>– w przypadku upraw amatorskich – poziom porażenia roślin nie może przekroczyć progu 2 %,</p> <p>lub</p> <p>c) wymóg obowiązkowych badań laboratoryjnych roślin przed ich przemieszczaniem, ale po poddaniu ich (wykopane cebule/wysadki) odpowiednim zabiegom zwalczającym – wymóg ten może być stosowany samodzielnie, także w przypadku, gdy nie prowadzono lustracji</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne w przypadku obserwowania objawów porażenia roślin, lub opcji w pkt. c lub wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, usuwanie roślin i zabiegi - w gestii podmiotu,</p> <p>obróć materiałem roślinnym/ wydanie paszportu roślin możliwe, jeżeli nie obserwowano objawów porażenia na roślinach, lub badania laboratoryjne nie potwierdziły występowania agrofaga w partii roślin,</p> <p>uwaga – do rozważenia przez podmiot wykonanie badania laboratoryjnego roślin/cebul, ponieważ lustracja wizualna może nie być wystarczająca, szczególnie trudno ustalić bez badania występowanie agrofaga w cebulach</p>
-----------------------------------	--	--	---	--

	<p><i>dipsaci</i> i po przeprowadzeniu <u>badania laboratoryjnych na reprezentatywnej próbce</u> uznano je za wolne od tego agrofaga.</p> <p><u>W przypadku roślin przeznaczonych do produkcji upraw komercyjnych:</u></p> <p>a) <u>od początku ostatniego pełnego cyklu wegetacji inspekcję wzrokową upraw przeprowadzono co najmniej raz w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga i nie zaobserwowano żadnych objawów występowania <i>Ditylenchus dipsaci</i>;</p> <p>lub</p> <p>b) (i) <u>od początku ostatniego pełnego cyklu wegetacji inspekcję upraw przeprowadzono co najmniej raz w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga;</p> <p>(ii) rośliny wykazujące objawy <i>Ditylenchus dipsaci</i> zostały natychmiast <u>usunięte</u></p> <p>oraz</p> <p>(iii) rośliny zostały uznane za wolne od tego agrofaga na podstawie <u>badania laboratoryjnych przeprowadzonych na reprezentatywnej próbce</u>;</p> <p>lub</p> <p>c) rośliny poddano odpowiedniemu <u>zabiegowi fizycznemu lub chemicznemu</u> i po przeprowadzeniu</p>	<p>wizualnych roślin w trakcie uprawy), wynik negatywny badań umożliwia obrót roślinami</p>	
--	--	---	--

		<p>badania laboratoryjnych na reprezentatywnej próbce uznano je za wolne od <i>Ditylenchus dipsaci</i></p>		
Wirusy, wiroidy, choroby wirusopodobne i fitoplazmy				
<p>Leek yellow stripe virus (Wirus żółtej pasiastości pora)</p>	<p><i>Allium sativum</i></p>	<p>a) <u>od początku ostatniego pełnego cyklu wegetacji inspekcję wzrokową uprawy przeprowadzono co najmniej raz w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga i nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia wirusem żółtej pasiastości pora;</p> <p>lub</p> <p>b) <u>od rozpoczęcia ostatniego pełnego cyklu wegetacji uprawa została poddana inspekcji wzrokowej co najmniej raz w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga i nie więcej niż 10 % roślin wykazało objawy zakażenia wirusem żółtej pasiastości pora, a rośliny te zostały natychmiast usunięte; podczas ostatniej inspekcji nie więcej niż 1 % roślin wykazywał objawy zakażenia.</p>	<p>do spełnienia w Polsce jeden z wymogów wskazanych w pkt. a lub w pkt. b, tj.:</p> <p>wymagania odnoszą się do poszczególnych upraw/partii roślin,</p> <p>a) wymagana lustracja wizualna upraw roślin i brak objawów występowania agrofaga,</p> <p>lub</p> <p>b) wymaganie obowiązuje w przyp. obserwowania objawów porażenia na roślinach i obejmuje:</p> <p>– min. 1 krotną lustrację wizualną upraw roślin, oraz konieczność usuwania roślin z objawami,</p> <p>– poziom porażenia roślin (widoczne objawy) w uprawie nie może być wyższy niż 10 %, oraz nie może przekroczyć progu 1 % podczas ostatecznej/finalnej lustracji roślin przed przemieszczeniem,</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, usuwanie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>obrót materiałem roślinnym/ wydanie paszportu roślin możliwe, jeżeli nie obserwowano objawów porażenia na roślinach, lub poziom porażenia (objawów na roślinach) nie przekraczał odpowiednio progów 10 % i 1 %, a rośliny z objawami były usuwane, lub gdy badania laboratoryjne nie potwierdziły występowania agrofaga w partii roślin,</p>

<p>Onion yellow dwarf virus</p> <p>(Wirus żółtej karłowatości cebuli)</p>	<p><i>Allium cepa,</i> <i>Allium sativum</i></p>	<p>a) <u>od początku ostatniego pełnego cyklu wegetacji inspekcję wzrokową uprawy przeprowadzono co najmniej raz w odpowiednim momencie</u> i nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia wirusem żółtej karłowatości cebuli;</p> <p>lub</p> <p>b) (i) <u>od początku ostatniego pełnego cyklu wegetacji inspekcję wzrokową uprawy przeprowadzono co najmniej raz w odpowiednim momencie umożliwiającym wykrycie</u> tego agrofaga i nie więcej niż 10 % roślin wykazywało objawy zakażenia wirusem żółtej karłowatości cebuli;</p> <p>oraz</p> <p>(ii) rośliny uznane za zakażone tym agrofagiem zostały natychmiast usunięte;</p> <p>oraz</p> <p>(iii) podczas ostatniej inspekcji nie więcej niż 1 % roślin wykazywał objawy zakażenia tym agrofagiem</p>	<p>do spełnienia w Polsce jeden z wymogów wskazanych w pkt. a lub w pkt. b, tj.:</p> <p>wymagania odnoszą się do poszczególnych upraw/partii roślin,</p> <p>a) wymagana lustracja wizualna upraw roślin i brak objawów występowania agrofaga,</p> <p>lub</p> <p>b) wymaganie obowiązuje w przyp. obserwowania objawów porażenia na roślinach i obejmuje:</p> <p>– min. 1 krotną lustrację wizualną upraw roślin, oraz konieczność usuwania roślin z objawami,</p> <p>– poziom porażenia roślin (widoczne objawy) w uprawie nie może być wyższy niż 10 %, oraz nie może przekroczyć progu 1 % podczas ostatecznej/finalnej lustracji roślin przed przemieszczeniem</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, usuwanie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>obrót materiałem roślinnym/ wydanie paszportu roślin możliwe, jeżeli nie obserwowano objawów porażenia na roślinach, lub poziom porażenia (objawów na roślinach) nie przekraczał odpowiednio progów 10 % i 1 %, a rośliny z objawami były usuwane, lub gdy badania laboratoryjne nie potwierdziły występowania agrofaga w partii roślin,</p>
<p>Potato spindle tuber viroid</p> <p>(Wiroid wrzecionowatości bulw ziemniaka)</p>	<p><i>Capsicum annuum,</i> <i>Solanum lycopersicum</i></p>	<p>a) w miejscu produkcji na roślinach, w ciągu ich pełnego cyklu wegetacji, nie zaobserwowano żadnych objawów chorób wywoływanych przez wiroid wrzecionowatości bulw ziemniaka;</p> <p>lub</p> <p>b) rośliny zostały poddane <u>urzędowemu</u> badaniu na obecność wiroida</p>	<p>do spełnienia w Polsce – możliwa jedna z opcji wskazanej w pkt. a lub pkt. b:</p> <p>a) odniesienie wymogu do roślin w całym miejscu produkcji - obowiązkowe kontrole wizualne roślin i brak objawów porażenia wiroidem,</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku stosowania opcji b oraz wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga</p>

		<p>wrzecionowatości bulw ziemniaka, przeprowadzonemu z zastosowaniem odpowiednich metod na reprezentatywnej próbce, i na podstawie tego badania zostały uznane za wolne od tego agrofag</p>	<p>(uwaga – ten wymóg kontroli i braku objawów obejmuje także inne uprawy papryki i pomidora (np. na owoce) w tych miejscach produkcji),</p> <p>lub</p> <p>b) przeprowadzono <u>urzędowe</u> badanie laboratoryjne próby roślin uprawianych - w którym nie wykryto wiroida,</p> <p>opcja możliwa w przypadku braku lustracji wizualnych lub w przypadku obserwowania objawów w celu wykluczenia/potwierdzenia porażenia wiroidem</p>	<p>lustracje wizualne, a także usuwanie i niszczenie roślin - w gestii podmiotu,</p> <p>pobranie prób i badanie laboratoryjne – w gestii WIORiN,</p> <p>obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli nie obserwowano żadnych objawów porażenia albo przeprowadzone badanie laboratoryjne nie potwierdziło porażenia wiroidem</p>
<p>Tomato spotted wilt tospovirus (Wirus brązowej plamistości pomidora)</p>	<p><i>Capsicum annuum,</i> <i>Lactuca sativa,</i> <i>Solanum lycopersicum,</i> <i>Solanum melongena</i></p>	<p>a) rośliny były uprawiane w punkcie produkcji, który poddano monitorowaniu pod kątem obecności odpowiednich wciornastków będących <u>wektorami</u> (<i>Frankliniella occidentalis</i> i <i>Thrips tabaci</i>) oraz, po wykryciu tych wektorów, zastosowano odpowiednie <u>zabiegi</u> mające w celu skuteczne zwalczenie ich populacji;</p> <p>oraz</p> <p>b) (i) <u>w bieżącym okresie wegetacji</u> na roślinach w punkcie produkcji nie zaobserwowano objawów występowania wirusa brązowej plamistości pomidora; lub (ii) wszelkie rośliny w punkcie produkcji wykazujące objawy zakażenia <u>wirusem brązowej plamistości pomidora</u> w bieżącym</p>	<p>do spełnienia w Polsce – oba wymagania w pkt: a i pkt. b, tj.:</p> <p>a) możliwe odniesienie wymogu do roślin w całym miejscu produkcji lub odrębnych jego części,</p> <p>obowiązkowe kontrole pod kątem występowania wektorów wirusa (wciornastków) oraz zabiegi zwalczające w przypadku ich wykrycia, oraz</p> <p>b) możliwe odniesienie wymogu do roślin w całym miejscu produkcji lub odrębnych jego części lub partii roślin,</p> <p>wymagana jedna z opcji, tj.:</p> <p>(i) dotyczy przypadków, gdy w trakcie lustracji wizualnych w miejscu/części miejsca produkcji nie obserwowano objawów porażenia wirusem,</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku stosowania opcji b (ii) (tj. występowania objawów na roślinach), w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także usuwanie i niszczenie roślin oraz zabiegi zwalczające - w gestii podmiotu,</p> <p>obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli prowadzono monitoring i zwalczanie wektorów oraz nie obserwowano żadnych objawów porażenia lub w przypadku zaobserwowania takich objawów natychmiast usunięto rośliny z objawami, i</p>

		okresie wegetacji zostały usunięte, a reprezentatywna próbka roślin, które mają zostać przemieszczone, została zbadana i uznana za wolną od tego agrofaga.	lub (ii) opcja ta dotyczy przypadków, gdy w czasie kontroli wizualnych roślin w miejscu produkcji/ wydzielonej części miejsca produkcji wykrywano rośliny z objawami i rośliny te były usuwane, a w próbie pobranej z pozostałych roślin bezobjawowych w badaniach laboratoryjnych przed przemieszczeniem roślin nie wykryto wirusa	przeprowadzono badanie laboratoryjne, którego wynik był negatywny
Tomato yellow leaf curl virus (Wirus żółtej kędzierzawki liści pomidora)	<i>Solanum lycopersicum</i>	a) na roślinach nie zaobserwowano żadnych objawów zakażenia wirusem żółtej kędzierzawki liści pomidora; lub b) w miejscu produkcji nie zaobserwowano żadnych objawów choroby wywołanej wirusem żółtej kędzierzawki liści pomidora	do spełnienia w Polsce – jedno z wymagań w pkt. a lub pkt. b, tj.: - ilustracja wizualna roślin (materiału rozmnożeniowego/nasadzeniowego) w uprawie lub przed przemieszczeniem i brak objawów porażenia wirusem na kontrolowanych roślinach, lub - ilustracje wizualne nie wykazały objawów porażenia na roślinach żywicielskich wirusa w tym miejscu produkcji	generalnie – ilustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku występowania objawów porażenia, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga ilustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne - w gestii podmiotu, obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli nie obserwowano żadnych objawów porażenia lub w przypadku zaobserwowania takich objawów - przeprowadzono badanie laboratoryjne, którego wynik był negatywny

Część I

Środki mające na celu zapobieganie występowaniu RAN na materiale siewnym *Solanum tuberosum*

RAN lub objawy wywołane przez RAN	Rośliny przeznaczone do sadzenia	Wymogi (poniżej uwzględnione te, które są do realizacji w Polsce)	Realizacja w Polsce – obowiązkowa, <u>u wszystkich podmiotów zarejestrowanych</u> , zasady dokonywania ocen w celu wydania paszportu roślin/oznakowania/przemieszczania/obrotu	Uwagi – dot. zakresu działań <u>u podmiotów upoważnionych do wydania paszportów roślin</u>
<p>Potato spindle tuber viroid</p> <p>(Wiroid wrzecionowatości bulw ziemniaka)</p>	<p><i>Solanum tuberosum</i></p>	<p>a) (...), lub</p> <p>b) w miejscu produkcji na roślinach, w ciągu <u>ich pełnego cyklu wegetacji</u>, nie zaobserwowano żadnych objawów chorób wywoływanych przez wiroid wrzecionowatości bulw ziemniaka;</p> <p>lub</p> <p>c) rośliny zostały poddane <u>urzędowemu badaniu</u> na obecność wiroida wrzecionowatości bulw ziemniaka, przeprowadzonemu z zastosowaniem odpowiednich metod na <u>reprezentatywnej próbce</u>, i na podstawie tego badania zostały uznane za wolne od tego agrofaga.</p>	<p>do spełnienia w Polsce – możliwa jedna z opcji wskazanej w pkt. b lub pkt. c:</p> <p>dotyczy produkcji nasion ziemniaka,</p> <p>b) odniesienie wymogu do roślin w całym miejscu produkcji - obowiązkowe kontrole wizualne roślin i brak objawów porażenia wiroidem,</p> <p><i>(uwaga – ten wymóg kontroli i braku objawów obejmuje także inne uprawy ziemniaka (np. na konsumpcję, sadzeniaki) w tym miejscu produkcji),</i></p> <p>lub</p> <p>c) przeprowadzono <u>urzędowe</u> badanie laboratoryjne próby roślin - w którym nie wykryto wiroida,</p> <p>opcja możliwa w przypadku braku lustracji wizualnych lub w przypadku obserwowania objawów w celu wykluczenia albo potwierdzenia porażenia wiroidem</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne - w przypadku stosowania opcji c oraz wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, a także usuwanie i niszczenie roślin - w gestii podmiotu, pobranie prób i badanie laboratoryjne – w gestii WIORiN,</p> <p>obrót roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe, jeśli nie obserwowano żadnych objawów porażenia albo przeprowadzone badanie laboratoryjne nie potwierdziło porażenia wiroidem</p>

Część J

Środki mające na celu zapobieganie występowaniu RAN na roślinach przeznaczonych do sadzenia gatunku *Humulus lupulus*, innych niż nasiona

RAN lub objawy wywołane przez RAN	Rośliny przeznaczone do sadzenia	Wymogi (poniżej uwzględnione te, które są do realizacji w Polsce)	Realizacja w Polsce – obowiązkowa, <u>w wszystkich podmiotów zarejestrowanych</u> , zasady dokonywania ocen w celu wydania paszportu roślin/oznakowania/przemieszczania/obrotu	Uwagi – dot. zakresu działań <u>u podmiotów upoważnionych do wydania paszportów roślin</u>
<i>Verticillium dahliae</i>	Rośliny przeznaczone do sadzenia, inne niż nasiona gat. <i>Humulus lupulus</i>	<p>a) rośliny przeznaczone do sadzenia pochodzą od roślin matecznych, które zostały poddane inspekcji wzrokowej <u>w najbardziej odpowiednim momencie</u> i uznane za wolne od objawów <i>Verticillium dahliae</i>;</p> <p>oraz</p> <p>b) (i) rośliny przeznaczone do sadzenia zostały wyprodukowane w miejscu produkcji, o którym wiadomo, że jest wolne od <i>Verticillium dahliae</i>;</p> <p>lub</p> <p>(ii) — rośliny przeznaczone do sadzenia zostały <u>odseparowane od upraw produkcyjnych <i>Humulus lupulus</i></u>; oraz — punkt produkcji został uznany za wolny od <i>Verticillium dahliae</i> na podstawie <u>inspekcji wzrokowej liści przeprowadzonej w odpowiednich momentach w ciągu ostatniego pełnego sezonu wegetacyjnego</u>; oraz — <u>historia pola</u>, dotycząca chorób przenoszonych przez uprawy i przez</p>	<p>do spełnienia w Polsce – wszystkie wymagania <u>dla obu agrofagów</u>, tj. w praktyce:</p> <p>1) muszą być spełnione wymogi odnośnie roślin matecznych, tzn. rośliny te są poddawane lustracjom wizualnym przed każdym pozyskiem materiałów rozmnożeniowych i nie wykazują objawów porażenia obu agrofagów (opcje pkt. a),</p> <p><i>(co oznacza, że w przypadku obserwowania objawów porażenia konieczne badanie laboratoryjne tych roślin z objawami - jego wynik negatywny nie potwierdza występowania agrofaga i oznacza spełnienie wymogu),</i></p> <p>2) przy produkcji innego materiału roślinnego do sadzenia (np. sadzonek) - konieczne spełnienie jednej z dwóch opcji (i) lub (ii) pkt. b, tj.</p>	<p>generalnie – lustracje wizualne roślin, a badania laboratoryjne w przypadku wątpliwości podmiotu w określeniu agrofaga, i w celu ewentualnego wykluczenia agrofaga,</p> <p>lustracje wizualne, pobranie prób i badanie laboratoryjne, a także izolacja upraw, dokumentowanie i potwierdzanie historii upraw/kontroli roślin/badań laboratoryjnych - w gestii podmiotu,</p> <p>obróć roślinami/wydanie paszportu roślin możliwe po spełnieniu odpowiednio wymagań dla roślin matecznych i wymagań dla uprawy tych roślin do sadzenia, jeśli nie obserwowano żadnych objawów porażenia albo w przypadku zaobserwowania takich objawów badanie laboratoryjne prób z roślin z objawami nie potwierdziło</p>

<p><i>Verticillium dahliae</i> (cd.)</p>		<p>glebę, jest rejestrowana, a pomiędzy stwierdzeniem obecności <i>Verticillium dahliae</i> a kolejnym sadzeniem następował okres odpoczynku od uprawy roślin żywicielskich wynoszący <u>co najmniej cztery lata</u>.</p>	<p>- (i) <u>miejsce ich produkcji</u> w okresie ostatnich 4 lat było kontrolowane (wszystkie uprawy roślin <i>Humulus lupulus</i>) i nie stwierdzono w nim występowania obu agrofagów (min. inspekcje wizualne, i badania laboratoryjne dla wykluczenia porażenia przy obserwowaniu objawów porażenia), albo w okresie ostatnich 4 lat w miejscu produkcji nie prowadzono upraw roślin <i>Humulus lupulus</i>,</p>	<p>agrofaga, a także, jeżeli spełnione są wymogi odpowiednio odnośnie izolacji, inspekcji i udokumentowania historii upraw roślin żywicielskich, ich kontroli/badań i wyników tych kontroli/badań</p>
<p><i>Verticillium nonalfalfae</i></p>	<p><i>Humulus lupulus</i></p>	<p>a) rośliny przeznaczone do sadzenia pochodzą od roślin matecznych, które zostały poddane inspekcji wzrokowej <u>w najbardziej odpowiednim momencie</u> i uznane za wolne od objawów <i>Verticillium nonalfalfae</i>; oraz b) (i) rośliny przeznaczone do sadzenia zostały wyprodukowane w miejscu produkcji, o którym wiadomo, że jest wolne od <i>Verticillium nonalfalfae</i>; lub (ii) — rośliny przeznaczone do sadzenia zostały <u>odseparowane od upraw produkcyjnych <i>Humulus lupulus</i></u>; oraz — punkt produkcji został uznany za wolny od <i>Verticillium nonalfalfae</i> na podstawie <u>inspekcji wzrokowej liści przeprowadzonej w odpowiednich momentach w ciągu ostatniego pełnego sezonu wegetacyjnego</u>; oraz — <u>historia pola</u>, dotycząca chorób przenoszonych przez uprawy i przez glebę jest rejestrowana, a pomiędzy stwierdzeniem obecności <i>Verticillium nonalfalfae</i> a kolejnym sadzeniem następował okres odpoczynku od uprawy roślin żywicielskich wynoszący <u>co najmniej cztery lata</u>.</p>	<p>lub - (ii) uprawa roślin do sadzenia prowadzona jest w odizolowaniu od innych upraw <i>Humulus lupulus</i> i w trakcie lustracji wizualnych nie obserwuje się objawów porażenia na liściach, oraz znana i dokumentowana jest historia upraw roślin żywicielskich/na danym polu, oraz historia ich kontroli i badań, co umożliwia potwierdzenie 4 letniej przerwy w uprawie roślin żywicielskich po wcześniejszym wykryciu agrofaga, tj. w praktyce oznacza to, że znane/ potwierdzone jest, że przez ostatnie 4 lata nie uprawiano na tym polu roślin żywicielskich, lub w przeprowadzonych kontrolach upraw nie wykryto agrofaga, albo w przypadku wcześniejszego wykrycia zastosowano 4-letnią przerwę w uprawie roślin żywicielskich</p>	<p>(uwaga - paszport roślin dołączony do zakupionych sadzonek potwierdza spełnienie wymagań dla roślin matecznych)</p>

